

N:o 14.

Ank. till Riksd. Kansli den 15 Mars 1879, kl. 2 e. m.

*Andra Kammarens Tredje Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 5,
i anledning af väckt motion om utläggande på grundet
Kopparstenarne af ett fyrskepp.*

Uti afgifven, till Utskottets behandling hänvisad motion (N:o 98), har Herr *A. J. Lyth*, med hvilken Herr *A. Bokström* instämt, föreslagit, »att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att ett fyrskepp med ändamålsenlig utrustning och försedt med ljudsignalapparat måtte, så snart nödiga medel kunna dertill anskaffas, till sjöfartens skyddande utläggas på grundet Kopparstenarne.»

De skäl, som af motionären äro framställda för behovet af ett fyrskepps förläggande på ofvannämnda grund, kan Utskottet icke annat än i allo godkänna. Allt sedan 1840 års riksdag har frågan om vidtagande af ändamålsenliga åtgärder att skydda vår egen och andra nationers sjöfart emot förnyandet af de förluster af människolif och egendom, som så ofta timat på Kopparstenarnes sorgligt ryktbara grund, utgjort föremål för både Regerings och Riksdags omsorger. Till följd af en vid 1850 års riksdag af en Gotlands-representant i Presteståndet inlemnad motion, föreslog Allmänna Besvärs- och Ekonomi-Utskottet, till hvilket motionen remitterades, »att Rikets Ständer ville hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att Kongl. Maj:t tacktes låta en ny undersökning ega rum i afseende på lämpligheten af en fyranläggning å Gotska Sandön eller förläggande af ett *fyrskepp* vid Kopparstenarne, samt derefter vidtaga de åtgärder, som Kongl. Maj:t i anledning deraf kan finna tjenliga.» Detta förslag vann äfven Riksdagens bifall och en följd af den underdåniga skrifvelse, som med anledning häraf till Kongl. Maj:t inlemdes, blef uppbyggandet af 2:ne fyrbåkar på Sandön under åren 1858—59. Sedan dess har det emellertid visat sig, att fyraryne på Gotska Sandön,

ehuru visserligen i annat afseende gagneliga för sjöfarten, dock icke förmått uppfylla det med dem hufvudsakligen afsedda ändamål, att skydda och varna emot Kopparstenarne, hvilket ock bäst bevisas deraf, att sjöolyckorna vid nämnda grund icke på senare åren i någon mån minskats, samt att klagan öfver de stora faror och hinder, som synnerligen den större skeppsfarten i Östersjön fortfarande får vidkännas till följd af bristen på tillräckliga skyddsmedel mot Kopparstenarnes grund, ännu är lika allmän och högljudd som någonsin, både från in- och utländska fartygsbefälhafvare.

Af undersökningen vid härvarande engelska konsulat om ångaren Laurestines strandning den 29 sistlidne December samt af andra sjöförklaringar rörande orsaken till vid Kopparstenarne timade sjöolyckor framgår tydligt svårigheten, ja nära nog omöjligheten att med någon säkerhet kunna, synnerligen vid töcknig luft, hafva någon säker ledning af Sandö fyrar, samt till följd häraf äfven ej blott önskvärdheten utan det tvingande behovet af ett fyrskepps utläggande å meranämnda grund, så vida det afsedda ändamålet, sjöfartens betryggande, skall med någon säkerhet kunna, så vidt möjligt är, uppnås. Af denna åsigt har äfven den komité af sakkunnige personer varit, som på Kongl. Maj:ts befallning sammanträdde år 1877 och i den 10 Oktober samma år afgifvet utlåtande föreslår utläggande vid Kopparstenarne af »ett fyrfartyg med 2:ne fasta hvita fyrar å 10 min. lysvidd samt förändrande af de 2 fasta fyrarna å Gotska Sandön till en fast, hvit fyr med klippsken öfver Kopparstenarne. Vid ombyggnaden bör fyren flyttas in till högsta höjden på ön för att kunna belysa äfven den nu mörka vinkeln» o. s. v.; och slutligen har Kongl. Lotsstyrelsen i en underdånig promemoria den 11 Februari 1879 bland åtgärder till sjöfartens skyddande, som så snart möjligt böra vidtagas, framhållit 1:o uppförande af en klippfyr på Bråtö, 2:o uppförande af en klippfyr vid inloppet till Kungsbackafjorden och 3:o utläggande af ett fyrfartyg vid Kopparstenarne.

Vidare får Utskottet meddela, att nödiga medel till anskaffande af fyrrättningar vid rikets kuster och insjöar i regeln tagits af besparade fyr- och båkmedel, hvarjemte någon gång, då sådant ansetts behöfligt, bidrag från handels- och sjöfartsfonden erhållits. Från den ekonomiska sidan torde derföre oöfvervinneliga hinder emot verkställandet af den föreslagna åtgärden icke möta, synnerligen som motionen begär frågans lösning först då, när behöfliga medel kunnat anskaffas.

Då sålunda från alla sakkunniga auktoriteter och personer, som afgifvit yttrande i frågan, enstämmigt uttalats ej blott önskvärdheten utan det trängande behovet af att ett fyrskepp till sjöfartens skyddande

utlägges på Kopparstenarne, då våra förbindelser emot egen och andra nationers sjöfart samt omsorgen om vårt anseende och vår ära i förhållande till utlandet ålägga oss att icke dröja längre än som oundgängligen nödigt är med vidtagande af sådana åtgärder, hvarigenom dylika upprörande och sorgliga olyckor, som nyligen timat vid meranämnda grund, måtte, så vidt möjligt är, för framtiden förebyggas — och då det utan tvifvel är Riksdagens både rätt och pligt att för sin del göra hvad den kan för bidragande till en snar och god lösning af en så maktpåliggande fråga, så föranledes Utskottet af alla dessa skäl att i öfverensstämmelse med motionen föreslå:

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t an- hålla, att ett firskepp med ändamålsenlig utrustning och försedt med ljudsignalapparat måtte, så snart nödiga medel kunna dertill anskaffas, till sjöfartens skyddande utläggas på grundet Kopparstenarne.

Stockholm den 12 Mars 1879.

På Utskottets vägnar:

A. J. LYTH.

Uppgift,

lemnad af fullt tillförlitlig person, på kända sjöolyckor, timade vid Kopparstenarne och Gotska Sandön, åren 1868—1878.

- 1868. Ryska skonaren Die Probe blef vrak.
- 1868. Franska skonaren Alerte dref loss.
- 1868. Svenska galeasen Freden blef vrak.
- 1871. Engelska skeppet Dunsandle bergadt af dykeribolaget Neptun.
- 1871. Engelska briggen Vulcan bergadt af dito dito.
- 1871. Engelska briggen Leda strandade vid Kopparstenarne, dref loss och sjönk vid Sandön.
- 1872. Svenska skeppet Lovisa strandade vid Kopparstenarne, sjönk.
- 1874. Norska skonaren Felix blef loss.
- 1875. Fransk ångare stötte och dref förbi redlös.
- 1876. Norska skeppet Titania togs flott af Neptun.
- 1876. Norska skonaren Anna flottogs.
- 1876. Norska briggen Hertha blef vrak.
- 1877. Tyska ångaren Deutsche Kaiser, drifvande i isen flera veckor. —
En del af besättningen kom till Sandön för erhållande af proviant.
- 1877. Tyska briggen Fritz blef vrak.
- 1877. Ett skepp af obekant nation strandade på Kopparstenarne, afslogs af brottsjörne och dref redlöst bort för vinden.
- 1877. Ett dito dito dito.
- 1878. Engelska skeppet Ester Smeed blef vrak.
- 1878. Engelska ångaren Laurestine strandade på Kopparstenarne och sönderslogs.